

Jaroslav
Seifert

Ticho plné
rolniček

PRAHA
MĚSTO
LITERATURY

PRAHA

se stala členem sítě
kreativních měst literatury

UNESCO

Znění tohoto textu vychází z děl *Deštník z Piccadilly*; *Chlapec a hvězdy*; *Jaro, sbohem*. *Přilba hlíny* a *Koncert na ostrově*:

(SEIFERT, Jaroslav. *Deštník z Piccadilly: verše* 1978. Il. Vladimír KOMÁREK. 2., dopln. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1981. 186 s. Malá edice poezie.

SEIFERT, Jaroslav. *Chlapec a hvězdy: verše k obrazům a obrázkům Josefa Lady*. Il. Josef LADA. Vyd. 5., v Knižním klubu 1. Praha: Knižní klub, 2001. 95 s. ISBN 80-242-0687-0.

SEIFERT, Jaroslav. *Jaro, sbohem; Přilba hlíny: dodatky (1939–1948)*. Ed. Jiří FLAIŠMAN. V tomto souboru 1. vyd. Praha: Akropolis, 2012. 471 s. Dílo Jaroslava Seiferta, sv. 5. ISBN 978-80-7470-016-3.

SEIFERT, Jaroslav. *Koncert na ostrově*. Il. Vladimír TESÁŘ. 1. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1965. 118, [2] s. Klub přátel poezie. Výběrová řada, sv. 34.)

Dílo Jaroslava Seiferta zde uvedené je zveřejněno s laskavým svolením paní Jany Seifertové. Děkuje.

§

Text díla (Jaroslav Seifert: *Ticho plné rolníček*), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Citační záznam této e-knihy:

SEIFERT, Jaroslav. *Ticho plné rolníček: malá antologie z veršů Jaroslava Seiferta se zimními a vánočními motivy* [online]. Sest. Ladislav ŠINKMAJER. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2014 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. Dostupné z: http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/09/63/87/ticho_plne_rolnicek.pdf.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a tiráž), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyžívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/cz/).

Verze 1.0 z 12. 12. 2014.

OBSAH

Ticho plné rolniček	6
Na sáňkách	9
Píseň o vločkách.....	11
Prosinec	12
Před Štědrým dnem.....	13
Nad jesličkami.....	14
Vánoční noc	15
Píseň o plamínku svíčky	17
Píseň novoroční.....	18
Píseň novoroční.....	19

Ticho plné rolníček

Jak se už brzo stmívá,
posteskla si matka,
rozsviť lampu!
Plamen, který zprvu čadil,
ozářil u lampy obláček kouře
z otcovy dýmky.
Kouřit potmě kuřákům nechutná.
A začali jsme si vyprávět
co a jak.
Po celou noc padal sníh.

Ještě bylo možno v Praze potkat
starobylé sáně.
V městě byly beztoho už poslední.
Vozily ticho
plné něžných rolníček
odněkud z minulého století.

Jak by to bývalo bylo příjemné
schoulit se do hebkých přikrývek.
Tiskl bych ti ruku
a objímal bych tě kolem ramen.
Tvůj dech by za chvíli utkvěl
na pesících kožešiny
jako stříbrné svatební jíní.
Když jsme šli k petřínské rozhledně,
kolem zavátých laviček
nepříjemně fičelo
a brzy zalezl nám za nehty
nestydatý mráz.

Rukavičky bych ponechal v kapse.
Však víš!
V gumových rukavicích se špatně drží
i všední nádobí,
což teprve čajové šálky
s míšeňskou růžičkou uprostřed.

Jsou hladké
a tak milostného tvaru,
že když je vezmeš do prstů,
třesou se ti v ruce.

Naštěstí jsou ještě chvíle,
kdy ani v zimě nezebe
a nemusíš myslet na nic jiného,
jen na to,
po čem právě toužíš.
A na zasněženou lavičku
usedáš jako na voňavý trávník
s chomáčky sedmikrás.

Ačkoliv byl tenkrát mráz
a sněžilo,
blízko tvých úst bylo už jaro
a ústa se lehce zachvívala
chvilku něhou,
chvilku rozpačitou růžovou,
chvilku strachem
a ještě bůhví čím.

Žel, všechno, co je živé
a prudce rozkveté,
trvá jen krátký čas.
Zatímco roky se propadají pod tebou
jako příčky sadařského žebříku,
po kterém stoupáš.
A když vystoupíš na poslední,
utrhneš poslední jablko
a srazíš vaz.

Kam ses jen poděla
za těch pár let.
Čas nemá příliš rád věčné lásky.
Možná že už jsme se od těch dob
někde zahlédli.
Ale jsem už stár
a už jsi mě nepoznala.

Možná že už jsme se i potkali,
ale v rozpacích
díval se každý někam jinam,
jako bychom se v životě
nikdy ani nespatriili.
I to se stává.

Tak potkávali se čas od času
i pan Neruda
s paní Karolínou Světlou
na Karlově náměstí.
Pan Neruda nezvedl klobouk
a paní Karolína Světlá
dívala se do země.

[\(Deštník z Picadilly\)](#)

Na sáňkách

Když sníh a náhlé ticho vánic
kraj celý ochromí,
jdu sněhem – a nemyslím na nic –
silnicí pod stromy.
Chodívám do vsi od kostela,
ale i ves už oněměla.
A pěkně bylo mi.

Chlapci, když dívky svézt se chtěly,
zdráhali se je brát.
Vždyť holky přece neuměly
v zatáčce rejdovat;
výskaly, že je ruce zebou.
Jen Mařenku jsem brával s sebou
držela se mých zad.

Jezdil jsem s ní až na pěšinu,
až k pumpě na náves.
A z vlňáku pach naftalinu
jako bych cítil dnes.
Pak jsem zas táhl beze slova
sáňky na cestu u hřbitova,
abych ji dolů svez.

Dal jsem jí z pouti kousek vaty
a sladkou tyčinku.
Pak knoflík s kotvou, celý zlatý,
ten už stál za zmínku.
Co ještě? Což si nevzpomenu,
co by tak ještě mělo cenu,
pro tuhle vzpomínku?

Ach, vzpomínám! Vločka mě klepla
lehounce do čela,
vzápětí ihned vlna tepla
mi tváří prochvěla.
Je možno, aby píseň pěnic
zazněla v tichu chumelenic?
A přece zazněla.

([Chlapec a hvězdy](#))

Píseň o vločkách

Za vločkou padá třpytná vločka
a letíc tiše ptá se jí,
kam spěchá, ať jen chvílku počká.
A pak se sešly v závěji.
Už do ticha, už ve stíny
čas sprádá vás jak vteřiny,
sněhové vločky!

Než napije se z kalužiny
pták zpívající o závod,
budou z vás dávno ve tmě hlíny
jenom dvě drobné kapky vod;
budou z vás stonky plavuně,
která se plazí bez vůně,
sněhové vločky!

A co jsme my v tom koloběhu,
utkáni jenom z vodních par?
Vždyť tančíme jak vločky sněhu
pro život nových, příštích jar.
A do ticha a ve stíny
čas sprádá vás jak vteřiny,
sněhové vločky.

([Chlapec a hvězdy](#))

Prosinec

Jak je to dávno: bílé střechy,
pod prsty zlato na ořechy,
maminka sladké mandle krájí
a děti ani nedutají.

Tajemství patrně je tlačí,
stromek je svázán na pavlači.
Pak náhle jako o sklo mince
zazvoní zvonek. Tišší, tišší
je smutek vždycky při vzpomínce.

Čas letí prudce! Třeskni číší.

([Jaro, sbohem](#))

Před Štědrým dnem

Kdepak jsi? Pojd' sem na chvilku!
Hrál jsem si někde v koutku.
Utluč mi s cukrem vanilku,
ne celou, půlku proutku.

Rozkrájej mandle na válu
a nastrouhej pak kůru.
Těsto mi kyne pomalu,
budu dnes dlouho vzhůru.

Jablíčka přines, mám už spěch,
hned se dám do závinu.
Do sklepa jdu a na prstech
mám kapky stearinu.

Tak tomu bylo rok co rok,
znám všechnu tuhle práci.
Vtom přišel otec, slyším krok,
se stromkem už se vrací.

Přebral jsem i pár rozinek,
kapra jsem vylovil z vany.
Dotýkám se těch vzpomínek
jen něžně, lehce jak rány.

Hřbitov je zavřen a já stál
jen chvilku před mřížemi.
Byl měsíc? Já se nedíval,
já šel jsem s hlavou k zemi.

(Chlapec a hvězdy)

Nad jesličkami

Už nevzbouzím se o půlnoci
utrhnout sladkost ze stromku,
a zoubky ať si na ovoci
brousí už dvě mých potomků.

A betlém ať si staví sami,
jeskyni s vůní kadidla,
město i s hradem pod hvězdami,
s andělem, co je bez křídla.

Marie, Josef, kteří stáli
vždy v koutku, i těm vybled šat,
všichni jsme trochu zestarali,
už je to marné zapírat.

Andělům, kteří nápis nesli
nad známou scénou v Betlémě,
už bolí ruce. Slámu z jeslí
snědl už oslík beze mě.

([Jaro, sbohem](#))

Vánoční noc

Tou nocí tichou, chladnou
pod tmavomodrou bání
na zem jen vločky spadnou,
hvězdy zůstanou na ní.
Noc jejich světlem vzeplá
a po špičkách jde vstříc.
Chudým se chtělo tepla,
tys nedala jim nic.

Dalas jim jen jen to málo,
to, co si vzali spíce,
co se jim ve snu zdálo
a ráno nebylo více.
Květ na skle jen a zmrazky
na pantech okenic.
Chudým se chtělo lásky,
tys nedala jim nic.

Co měli z tvého kouzla?
Chlad zimy, ševel stínů.
Zatím co pýcha vklouzla
v heboučkou sobolinu.
Vás jímá bělost sněhu
v teple a v záři svíc?
I chudí chtěli něhu,
tys nedala jim nic.

Poslouchat směli z dále
hru zvonků na závějích.
Co kdyby si však vzali
to všechno, co je jejich?
A to, co tíží bedra,
nechtěli nésti víc?
Ty noci svatá, štedrá,
tys nedala jim nic.

Co vše jim svět byl dlužen,
oblečen do brokátu?
Chtěli žít bez almužen
a bez žebráckých šatů.
Ty noci plná jasu,
touha je bez hranic!
I chudí chtěli krásu,
tys nedala jim nic.

([Chlapec a hvězdy](#))

Píseň o plamínku svíčky

Běžte, roky! Já už zapomněl
na stáda oveček, které se toulaly
po skále z papíru. Odletěl anděl,
hvězda pohasla.

Branami v Jeruzalémě
odešly dětské oči. Pěšky
klikatou uličkou pod modrým palácem,
růžovým cimbuřím a žlutou kopulí.

Jděte, oči! Někam do modra,
po tichých návějích až k zubům propasti,
do krajin blouznění, kam
nevstoupí ani pes. Nemám rád psy.

Ale když rozžehnu
plamínek svíčky, nebo spíš
když dveřmi dílny zavoní horký kliš,
všechno se vrací zas
po hebkém mechu, tónech píšťaly.
Nejdříve ovečky,
pak nůše s pastýřem, pak koruna a král
na koni s čabrakou. Koně mám rád.

A nad tím vším se tiše rozzáří
veliká hvězda.

(Koncert na ostrově)

Píseň novoroční

Když měsíc už se přesune
přes půlnoc novoroční,
nevzdychej, chlapče, po luně
a nový život počni.

Tohle si vždycky říkávám
v té noci čarodějné.
Když začne rok, ach, jaký klam,
všecko je opět stejné.

A jak jsem žil, tak žiji dál
a předsevzetí zchladne.
Z toho, co jsem si předsevzal,
nic už mne nenapadne.

Oslíka měl jsem vždycky rád,
byl pokorný a chudý,
Ježíškovi šel zadýchat
prokřehlý jeho údy.

Tak hodný chtěl jsem taky být
jak tohle zvíře boží,
jež vodu pije a zná žít
jen z bodláčí a hloží.

Také jsem letos Kristu dých
na jeho zkřehlý dlaně.
Ježíšek smutně hlavu zdvih
a děl mi zadumaně:

Kdepak jsi, hochu, zase byl,
jak je tvá vůle vratká!
A já se s hanbou odplížil
od jeslí Jezulátka.

([Iaro, sbohem](#))

Píseň novoroční

Když půlnoc odbíjely
– ret ke rtu přimknutý,
zas pod větvičkou jmeli
počítám minuty.

Nový rok tiše běží,
vzpomeň si starý!
A na radniční věži
zahráli fanfáry.

Zas říkáme si: kdyby –
s nadějí bez konce,
zas šupiny mám rybí
schované v portmonce.

Zahlédl jsem jen chlapce,
zvědavě rozsvěcel
svíčky na skořápce
a rychle poznat chtěl,

zda ta, jež jeho byla,
nezhasne do šera,
moje se překotila;
však je to pověra!

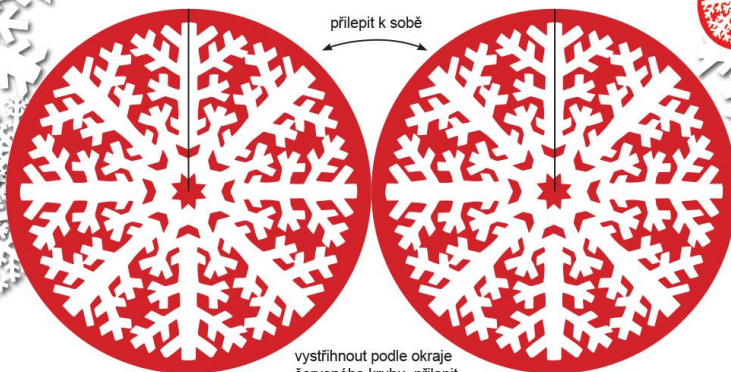
Jablka jsem se tázal
– přitul se ke mně blíž,
neboj se, neukázal
pod nožem se mi kříž.

Ať ručičky jen běží
po hodin okraji,
za rok zas na té věži
fanfáry zahrají.

[\(Přilba hlíny\)](#)

VÁNOČNÍ OZDOBA

vločka v baňce

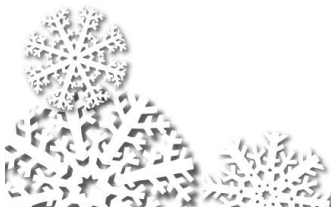

vystříhnout podle okraje
červeného kruhu, přilepit
k sobě zadními stranami
vždy dva kruhy

po slepení vždy dvou kruhů
k sobě, prostříhnout podle
černé linie a sesadit na sebe

návrh
Helena Rosová
2014

Městská knihovna v Praze

Jaroslav Seifert

Ticho plné rolníček

**Malá antologie z veršů Jaroslava Seiferta se zimními
a vánočními motivy**

Sestavitel: Ladislav Šinkmajer

Vydala **Městská knihovna v Praze**

Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání

Verze 1.0 z 12. 12. 2014